

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

תשלום חוב מע"מ בעת פירוק חברה מהווה העדפת נושים עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זיתון, עו"ד (רו"ח) אורית חניה

רקע

אחד מהעקרונות המלווים תהליך של פירוק חברה ופשיטת רגל, הוא שהנושים שווים בחובותיהם, ובמרבית המקרים, אין להעדיף נושה אחד על פני רעהו. תכליתה של הוראה זו היא למנוע סיטואציה בה יעברו כספים מהחברה בפירוק או מהחייב, לפי העניין, לנושה מסוים על חשבון נושה אחר.

בסקירה זו נתאר את החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה שדן בבקשה למתן הוראות של המפרק הזמני של החברה, להורות לרשות המיסים להשיב לקופת הפירוק את הסכום ששילמה החברה לפירעון חוב מע"מ, כמה ימים לפני הגשת הבקשה לפירוק החברה.

בית המשפט קבע בהחלטתו כי תשלום קרן המע"מ לרשות המיסים על ידי החברה מהווה העדפת מרמה של נושים, ולפיכך על רשות המיסים להשיב את הסכום ששולם לה לקופת הפירוק של החברה.

רקע וטענות הצדדים

ביום 9 ביוני שילמה החברה לרשות המיסים סכום של כ-253,000 ש"ח בגין חוב מע"מ. לאחר כמספר ימים, ביום 15 ביוני 2016 הוגשה בקשה לפירוק החברה.

סעיף 355(א) לפקודת החברות¹ קובע את האיסור על העדפת מרמה בין הנושים בעת הפירוק. תשלום לנושה של חברה יחשב להעדפת מרמה, לפי סעיף זה, בהתקיימותם של שלושה תנאים מצטברים: בעת התשלום לא הייתה לחייב יכולת פירעון, התשלום נעשה בתוך תקופה של שלושה חודשים קודם להגשת בקשת הפירוק והתשלום נעשה על מנת לתת עדיפות לנושא מסוים על פני יתר הנושים או מתוך אילוץ או שידול שלא כדין מצד אותו נושה.

מפרק החברה טען כי התשלום לרשות המיסים בגין חוב המע"מ הינו העדפת מרמה בהתאם לסעיף 355(א) לפקודת החברות, ולכן על בית המשפט להורות לרשות המיסים להשיב את הסכום ששולם לקופת הפירוק.

¹ פקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983

מפרק החברה טען כי ההסבר האפשרי היחיד לכך שהחברה שילמה לרשות המיסים את חוב המע"מ הוא חששם של מנהלי החברה מנקיטת הליכים פליליים נגדם, הואיל וניתן במקרה זה לייחס למנהלי החברה אחריות פלילית בשל מחדלה של החברה.

החברה טענה כי תנאי 355(א) לפקודת החברה, אותם פירטנו מעלה, אינם מתקיימים במקרה זה נטען כי, פירעון חוב מע"מ של החברה הוא חלק מפעילותה העסקית השוטפת, וכי אין מדובר במקרה בו החברה העדיפה את רשות המיסים על פני ספקים אחרים שלה. כלומר, שהתנאי השלישי בדבר הכוונה לתת עדיפות לנושה מסוים אינו מתקיים במקרה זה.

החלטת בית המשפט

בית המשפט בחן את התקיימות שלושת תנאי סעיף 355(א) לפקודת החברות וקבע כי אין מחלוקת בנוגע להתקיימותם של שני התנאים הראשונים. כלומר, שבעת התשלום לא הייתה לחברה יכולת פירעון ושהתשלום נעשה בתוך תקופה של שלושה חודשים קודם להגשת בקשת הפירוק.

בהחלטתו דן בית המשפט בשאלת היסוד השלישי, האם התשלום לרשות המיסים נעשה מתוך כוונה להעדיף אותה על פני הנושים האחרים. אחד ממבחני העזר בעניין זה הינו מבחן העסקים הרגיל, קרי, אם מדובר בפעולה לגיטימית שנעשת במהלך העסקים הרגיל ובתנאים מקובלים, אזי נטה לומר כי אין מדובר בהעדפת נושים.

בית המשפט קיבל את טענת מפרק החברה כי תשלום חוב המע"מ נעשה עקב חששם של מנהלי החברה מנקיטת הליכים פליליים נגדם. נפסק, כי הואיל וזאת סיבת התשלום אין מדובר בתשלום חוב במהלך העסקים הרגיל, וכך מתקיימת לכאורה הנחה של כוונה להעדיף את רשות המיסים על פני נושים אחרים.

בית המשפט הוסיף וציין כי אין צורך בקיומה של פעולה אקטיבית של אילוץ או שידול להעדפת נושים, שכן פירעון חוב עבר בגין מע"מ, וקיומו של חשש מסנקציה פלילית, ניתן להשית עליהן מסקנה בדבר קיומו של מניע וכוונה להעדפת נושים.

לאור האמור קבע בית המשפט כי על רשות המיסים להשיב לקופת הפירוק את הסכום ששולם לה על ידי החברה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק. בנוסף קבע בית המשפט כי החברה תשלום למפרק שכר טרחת עורכי דין.

[פרק (ח"י) 15-06-37547 קיו.סי.אי (1977) בע"מ נ' מדינת ישראל - רשות המיסים, אגף המכס ומע"מ. החלטה מיום 26 ביוני 2016]. לא נרשמו ב"כ הצדדים בהחלטה.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.